

Keslová, Tereza

Napoleon Lapathiotis

In: Keslová, Tereza. *Řecká poezie 20. let 20. století*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2013, pp. 39-71

ISBN 978-80-210-6435-5; ISBN 978-80-210-6438-6 (online : Mobipocket)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/128701>

Access Date: 17. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Napoleon Lapathiotis

Životopis

- 1888–1944, * v Athénách, jeho otec Leonidas Lapathiotis pocházel z Kypru, byl armádním důstojníkem, jenž se postupně vypracoval na generála, byl zvolen do parlamentu a nakonec jmenován ministrem obrany poté, co se připojil k povstání Gudi roku 1909; jeho matka Vasiliki Papadopulu byla neteří Charilaa Trikupise
- když mu bylo deset let, rodina se přestěhovala do Nafplia, kde dokončil základní školu, učil se anglicky, francouzsky a italsky, navštěvoval také kurzy hry na klavír, věnoval se malířství³⁰
- jeho prvotinou bylo veršované drama *Νέρων ο τύρρανος*, jež vydal s pomocí svého otce³¹
- rodina se často stěhovala, ale pouze v rámci města Athény (do roku 1902 to bylo 10x), Lapathiotis celý život Athény vroucně miloval a kromě cest, jež musel vykonat v rámci své vojenské služby, necestoval³²
- roku 1905 se zapsal na právnickou fakultu, studia sice dokončil, ale jako právník nikdy nepůsobil
- v té samé době, ačkoli mu bylo pouhých 17 let, uveřejnil v časopise Numas svou báseň *Έκσταση*
- v roce 1907 se stal spolu s dalšími 9 mladými literáty zakládajícím členem literárního časopisu Ijiso, v jehož následujících 10 číslech publikoval postupně 16 svých básní, a to až do roku 1908, kdy časopis přestal být vydáván
- jako básník a novinář spolupracoval s řadou řeckých periodik a novin – Esperini, Ellas, Dafni, Elefthero Vima, Nea Estia, Neoellinika Grammata, atd.

30 *Βιογραφικό σημείωμα. Ναπολέον Λαπαθιώτης*. [online] [cit. 20. ledna 2013]. Dostupné z: <<http://www.ekebi.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=461&t=246>>.

31 Korfis, T.: *Ναπολέον Λαπαθιώτης. Συμβολή και μελέτη της ζωής και του έργου του*. Athina: Prosperos, 1985, s. 26.

32 Stratis, A. V.: *Πενήντα συν κάτι για τον Λαπαθιώτη: Α-Η, Ζωή και έργο*. [online]. 1995 [cit. 21. ledna 2013]. Dostupné z: <<http://www.sarantakos.com/liter/lapathiotis/sunkati1.html>>.

- roku 1916 odjel spolu se svým otcem do Soluně, kde se přidali na stranu Eleftheria Venizela v tzv. Národním rozkolu, na konci téhož roku doprovodil otce jako jeho zvláštní sekretář do Egypta, zde zůstali až do začátku roku 1917³³
- v průběhu tohoto pobytu se také seznámil s básníkem Konstantinem Kavafisem, jejich přátelství probíhalo prostřednictvím vzájemné korespondence a trvalo až do roku 1933, kdy Kavafis umírá³⁴
- v egyptské Alexandrii prý Lapathiotis také poprvé navštívil hašišové doupe³⁵
- sympatizoval se socialistickým hnutím, účastnil se několika shromáždění pořádanými řeckou levicí, napsal také prozaické dílo *Τραγοῦδι για το ζῦπνημα του προλετεριάτου*, jež bylo uveřejněno roku 1932 v časopise *Nei Protopori*, za 2. světové války se snažil navázat spojení se záložními jednotkami ELAS sídlícími ve čtvrti Exarchion, kde Lapathiotis bydlel, ve svém domě přijal skupinu odbojářů, jimž nabídl zbraně svého otce³⁶
- Lapathiotis nikdy nepracoval, žil z výnosů rodinného majetku a za celý svůj život se nevymanil z rodinného kruhu, na svých rodičích, s nimiž i v dospělosti žil v jednom domě, byl emocionálně závislý, což se projevilo zejména po jejich smrti, jeho matka zemřela roku 1937, o čtyři roky později zemřel i jeho otec, jejich smrt měla na Lapathiotise zničující účinek³⁷
- zcela propadl drogám a byl nucen postupně rozprodávat zbylý rodinný majetek včetně vlastní knihovny³⁸
- pod vlivem narůstajících ekonomických obtíží způsobených částečně i německou okupací Řecka, zdravotních i psychických obtíží, samoty a stárnutí, jež těžce snášel, se 8. ledna 1944 zastřelil³⁹

33 *Βιογραφικό σημείωμα. Ναπολέων Λαπαθιώτης*. [online] [cit. 20. ledna 2013]. Dostupné z: <<http://www.ekebi.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=461&t=246>>.

34 Více o vztahu Lapathiotise a Kavafise např.: Stratis, A. V.: *Πενήντα συν κάτι για τον Λαπαθιώτη: Ν-Υ, Δύο-τρεις συναντήσεις*. [online]. 1995 [cit. 30. ledna 2013]. Dostupné z: <<http://www.sarantakos.com/liter/lapathiotis/sunkati3.html>>; Lapathiotis, N.: *Η ζωή μου: απόπειρα συνοπτικής αυτοβιογραφίας*. Athina: Stigmi, 1986.

35 Korfis, 1985, s. 33.

36 Ibid. 37, 39, 43.

37 *Βιογραφικό σημείωμα. Ναπολέων Λαπαθιώτης*. [online] [cit. 20. ledna 2013]. Dostupné z: <<http://www.ekebi.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=461&t=246>>.

38 *Βιογραφικό σημείωμα. Ναπολέων Λαπαθιώτης*. [online] [cit. 20. ledna 2013]. Dostupné z: <<http://www.ekebi.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=461&t=246>>.

39 Korfis, 1985, 43–44.

- v souladu s jeho přáním se pohřeb konal až 4 dny po jeho smrti, protože se obával fenoménu tzv. zdánlivé smrti (v mládí se to samé přihodilo jeho matce)⁴⁰
- Lapathiotis se netajil drogovou závislostí, ani svou homosexuální orientací, proto byl svým okolím považován za pokleslého člověk

---

⁴⁰ Stratis, A. V.: *Πενήντα συν κάτι για τον Λαπαθιώτη: Α-Η, Ζωή και έργο*. [online]. 1995 [cit. 21. ledna 2013]. Dostupné z: <<http://www.sarantakos.com/liter/lapathiotis/sunkati1.html>>.

Dílo

- Lapathiotis vstoupil do poezie ovlivněn estetismem, jeho literárními vzory byl Edgar Allan Poe, jehož několik básní přeložil do řečtiny, Walter Pater a zejména Oscar Wilde, od něhož přebíral nejen básnický styl, ale i ten životní⁴¹
- uveřejnil několik manifestů propagujících estetismus, nejvýznamnějším z nich byl manifest uveřejněný roku 1914 v časopise Numas, v němž útočil na předchozí generace spisovatelů a vybízel mladé literáty ke zničení lživých literárních idolů⁴²

„ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ“⁴³

...Ἐχω μέσα μου αἶμα ἡρώων. Μην ἀκοῦς ὅσα λένε οἱ μικροί. Εἶναι ἀνίδεοι ἀπό βίαιους παλμούς καί ψηλά πετάγματα, κοιτᾶνε πολύ πρὸς τὰ κείμενα καί τὰ καθιερωμένα. Τὴν ψυχὴ τους δέ σφυρηλάτησε τ’Ὀνειρο, δέν καθαγίασεν ἡ Σκέψη. Ξέρουνε ἓνα —πρέπει— καί τίποτ’ ἄλλο εἶναι ἢ πῶς μουγκή ἐκδήλωση τῆς Ζωῆς...

Ἐμεῖς, ὅμως, οἱ Τεχνίτες, οἱ Ἐμπνευσμένοι, τί ψηλά πού στεκόμαστε, τί εὐγενικά νοσταλγοῦμε, τί ἡρωικά ποθοῦμε. Δυὸ φτεροῦγες ἀπλωτές εἶναι μέσα μας καί χτυποῦν ρυθμικά. Βγαλμένοι ἔξω ἀπ’ τὰ ταπεινά, μετεωρισμένοι στό διάστημα, πανελεύθεροι καί πάνσοφοι, καταλυτές τῶν παλιῶν καί τῶν σάπιων, πάνοπλοί με τὰ φῶτα τῆς Επιστήμης καί τῆς Ὁμορφιάς, σφριγηλοί, ἀκόρεστοι, πλούσιοι ἀπό νιάτα, σκληροί, πατώντας καί συντρίβοντας, ὄλοι αἶμα, ὄλοι ρίγος, φρουροί κι ἐγγυητές τῶν θησαυρῶν τοῦ Μέλλοντος,

βασιλειάδες τοῦ Τώρα καί τοῦ Πάντα, σαλπίζουμε τό ἐγερτήριο Σάλπισμα πού συνταράζει τοὺς Νεκρούς...

Τρικυμίζει μέσα μου τό Θεῖο Πνεῦμα τῆς Καταστροφῆς.

Ἀηδιασμένος ἀπ’ τό γύρω μου καθεστῶς, φτύνοντας ἀπάνου στή Ρωμαϊκὴ Τέχνη καθώς τὴν κατάντησαν οἱ ἀνθρωπάκοι τῶν γραμμάτων, ἀποφασισμένος γιὰ τρανοὺς ἀγῶνες, λυτρωμένος ἀπ’ τίς ταπεινὲς ἐλπίδες τῶν προλήψεων καί τῶν μικροσυμφερόντων, σήμερα, πρώτη φορά, κρούω τό πολεμόχαρο τραγούδι μου πλατύστομα καί εἰλικρινά.

41 Βιογραφικό σημείωμα. Ναπολέων Λαπαθιώτης. [online] [cit. 20. ledna 2013]. Dostupné z: <<http://www.ekebi.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=461&t=246>>.

42 Korfis, 1985, s. 31–32.

43 Korfis, 1985, s. 31–33.

Εἶναι τώρα κάμποσος καιρός, πού – ντροπή μας – ἕνα σωρό μικράνθρωποι μπήκαν μέσα στό ἄλσος τῆς Τέχνης καί κουρσέψανε τίς δάφνες τήν ὥρα πού ὄλα τά ἔθνη φέγγουν κι αστραποβολοῦν ἀπό χίλιων εἰδῶν μουσικές συμφωνίες, παιγμένες ἀπό εὐγενικότατα χέρια στ' ἀκρότατα ὄρια μιανῆς ὑπεράνθρωπης Λύρας, πού ἡ Τέχνη πιό πολύ ἀπό πάντα στεριώνει τό μέγα της βασιλείο ἀπάνου ἀπ' τὰ βαλτονέρια κι ἀπ' τούς βατράχους, ἐμεῖς ἐδῶ ἀνεχόμεστε ν' ἀνεβαίνουν τό πορφυρό θρονί

παράσιτα καί χίλια μαλάκια, στενοκέφαλοι κι ἀντιπαθητικοί καί μακάριοι φχαριστούμαστε διαβάζοντας πώς «ὁ Α ἢ Β ἐποίησατο ἐνώπιον ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου διάλεξιν περί κτλ. ὁ σοφός ὁμιλητής κατεχειροκροτήθη». Κι ἐμεῖς ξέρομε πώς ὁ Α ἢ Β εἶναι μιά μετριότητα ἀξιοπεριφρόνητη καί κωμική, καί στή ζωή καί στήν Τέχνη, ἕνας αὐθάδης παρείσακτος, πού ἄλλοῦ μήτε γι' ἀκροατῆς διαλέξεων δέ θά 'κανε...

Γι' αὐτά καί γι' ἄλλα, καλῶ τό Νέο Ἑλληνικό Πνεῦμα νά συνεργαστεῖ μαζί μου στό γκρέμισμα τῶν Ψεύτικων Εἰδώλων πού κυριαρχοῦν, χάρη στήν ἐγκληματική μας νωχέλια κι ἀδιαφορία, κι ἀντιπροσωπεύουν στήν Εὐρώπη τή Διανοητική μας Παραγωγή, ἐμποδίζοντας ἔτσι τό Ξεφανέρωμα τῶν Γνήσιων Ἑλληνικῶν Ζωτικῶν Δυνάμεων.

Καλῶ τούς Νέους, πού βράζει μέσα τους τό αἷμα, κι εἶναι καλεσμένοι γι' αὐριανούς θριάμβους, νά συντρίψουμε τά εἴδωλα καί νά μπούμε ἐμεῖς μπροστά.

Νά ρίξουμε ὅ,τι ξέρομε γιά ψεύτικο καί γιά πλαστό, νά σεβαστοῦμε μονάχα ὅ,τι στέκεται ἱερό κι ὅ,τι καθαξίωσεν ἡ Ἄγνή Ἐμπνευση.

Σᾶς περιμένω.

ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ“

- v jeho díle se také projevuje vliv symbolismu a romantismu
- za celý svůj život vydal jen jedinou básnickou sbírku – *Τα πρώτα ποιήματα* (1939), jež obsahovala ani ne čtvrtinu (cca 50ks) jeho do té doby zveřejněných básní⁴⁴
- vydání druhé sbírky básní, jež připravoval roku 1943, se nakonec neuskutečnilo⁴⁵
- napsal soubor 11 básní nazvaný *Μιμήσεις*, v nichž napodobuje styl některých řeckých básníků (Kavafis, Kavvadias, Karyotakis, Embirikos, Sikelianos, Palamas, atd.), v poslední básni Lapathiotis paroduje sám sebe⁴⁶
- kromě poezie se Lapathiotis věnoval dalším literárním žánrům – psal veršovaná dramata, divadelní hry, satirické verše, kritické studie, prozaické básně, povídky, překlady⁴⁷, vedl si také deník, kam si zapisoval své úvahy o literatuře a funkci umění obecně⁴⁸
- Lapathiotisův romantismus se podstatně lišil od nabubřelosti, okázalosti a přehnaných projevů vlastenectví Athénské romantické školy, vnesl do řecké poezie něžné, křehké tóny
- Lapathiotisova tvorba se dělí na tři tvůrčí období⁴⁹
  1. období (1905–1919) – osvojil si životní styl Oscara Wilda, hlavními motivy básní z tohoto období – láska a tělesné požitky
  2. období (1920–1939) – prohlubuje se jeho drogová závislost, požitek z bezstarostného a společensky odvážného života se začíná mísit s nepříjemnými, později i tragickými momenty, začíná jeho úpadek
  3. období (1939–1944) – zlomem se stalo úmrtí jeho matky, nastupující mladá básnická generace v něm vyvolává pochybnosti o hodnotě vlastního díla, propuká 2. světová válka, ekonomické problémy, stárnutí
- rané období tvorby – vliv estetismu, díla bez hlubšího významu, umělecká póza x pozdější období – do jeho tvorby se začalo promítat jeho soukromé drama – období zralosti

⁴⁴ Korfis, 1985, s. 42.

⁴⁵ Ibid. 43.

⁴⁶ Více Vojatzoglu, A.: „Ο Ναπολέων Λαπαθιώτης και ή τέχνη της παρωδίας“. *Nea Estia*, t. 1841, 2011, s. 240–266.

⁴⁷ Korfis, 1985, s. 15.

⁴⁸ Ibid. 67.

⁴⁹ Dikteos, A.: *Ναπολέων Λαπαθιώτης, Η ζωή του – το έργο του*. Athina: Ekdotis Gnosi, 1984, s. 69.

ΛΕΥΚΕΣ ΨΥΧΟΥΛΕΣ

Άρπαξα κάποιους στίχους μου στα δάχτυλα,
τους έσκισα, τους σπάραξα, ένα — ένα
τα χίλια κομματάκια τους κουρέλιασα
και τα χαρτάκια επέταξαν θλιμμένα...

Και σα λευκές ψυχούλες μου εφανήκανε...
Το τρίξιμό τους ήταν μοιρολόι!
Τρεμουλιαστές στον άνεμο εκολύπησαν
και αγάλια εγλυκοστάλαξαν στη χλόη...

...Είναι στιγμές πού πνίγομαι, πού πνίγομαι,
ανοίγω το παράθυρο και μένω·
ολόβαθα σα να με στραγγαλίζουνε,
με σκίζει κάποιο δάχτυλο κρυμμένο!

Καί, αχ, τα χαρτάκια τάχα δεν επόνεσαν;
Ποιος ξέρει σε ποια γλώσσα κρυφοκλαίνε...
Μα ο Πόνος τις ψυχές έχει χαρτάκια του.
...Κλάψε, καρδιά μου, στίχε σπαραγμένε!...

ΕΚ ΒΑΘΕΩΝ

Λυπήσου με, Θε μου, στο δρόμο που πήρα,
χωρίς, ως το τέλος, να ξέρω το πώς,
– χωρίς να 'χω μάθει, με μια τέτοια μοίρα,
ποιο κρίμα με δένει, και ποιος ο σκοπός!

Λυπήσου τα χρόνια που πάνε χαμένα,
προτού η νύχτα πάλι βαριά ν' απλωθεί,
ζητώντας τους άλλους, ζητώντας και μένα,
ζητώντας εκείνο που δε θα βρεθεί!

Λυπήσου όλα κείνα που πάνε του κάκου,
γιατί έτσι τους είπαν πως είναι γραφτό,
και γίνονται χόμα, στα βάθη ενός λάκκου,
χωρίς να γυρέψουν το λόγο γι' αυτό!

Λυπήσου και κείνα, λυπήσου και μένα,
– και μένα, που πάω με καρδιά στοργική,
ζητώντας μια λύση, σε πράματα ξένα,
που δεν έχουν, Θε μου, καμιά λογική...

Λιγάκι να κάνω πως κάτι με σέρνει,
λιγάκι να φέξει, μες στα σκοτεινά,
κι αμέσως η μοίρα μου το ξαναπαίρνει,
κι αμέσως η νύχτα γυρίζει ξανά...

Λυπήσου με, Θε μου, στην απόγνωσή μου,
λυπήσου τη φλόγα που μάταια σκορπώ,
– λυπήσου με μες στην αγανάκτησή μου,
να ζω δίχως λόγο, και δίχως σκοπό...

ΠΟΙΗΤΗΣ

Πόσο βαθύ κι ασήμαντο, συνάμα,
της Ζωής σου και της Τέχνης σου το δράμα,

σ' ένα παιχνίδι μάταιο και γελοίο,
του Νου σου να σκορπάς το μεγαλείο!

Μέρα-νύχτα να παίζεις με τις λέξεις,
πώς, πρέπει, μεταξύ των, να τις πλέξεις,

καί πώς, μαζί, να σμίξεις κάποιους ήχους,
ώστε να κλείσεις τ' Όνειρο σε στίχους!

Πόσος κόπος και πόνος κι αγωνία
να πλάσεις απ' τη θλίψη σου αρμονία,

– και να την πλάσεις μ' όλους σου τους τρόπους,
για να την ξαναδώσεις στους ανθρώπους!

Μήτε κι αληθινά που ξέρω πράμα
πιο θλιβερό, απ' του Πόνου σου το δράμα,

του Πόνου αυτού, που στέργει, για κλουβί του,
το χώρο ενός ανθρώπινου αλφαβήτου!

...Κι αφού, σαν τα μικρα παιδάκια, παίζεις,
τόσον καιρό, με ρίμες και με λέξεις,

κι όλες σου τις ελπίδες αφανίσεις,
χαμένος, όλος, μες στις αναμνήσεις,

μόλις φανούν οι πρώτες μαύρες τύψεις,
κι έρθ' η στιγμή να σκύψεις, να μη σκύψεις,

μα παίρνοντας, μαζί, το θησαυρό σου,
το Γολγοθά σου ανέβα, και σταυρώσου!...

Τέμα

- Lapathiotis se snažil hledat únik z bezútěšné reality ve vzpomínkách, náhodných milostných dobrodružstvích, drogách, jako jediná útěcha mu nakonec zbyla jen poezie, o jejíž hodnotě ovšem ke konci života pochyboval

1. vzpomínky

- funkce vzpomínek u Lapathiotise odlišná než u K. Uranise, zpočátku forma úniku, později je začal vnímat jako utrpení – připomínku toho, co již pominulo

ΟΤΑΝ ΒΡΑΔΙΑΖΕΙ

Όταν βραδιάζει, μέσα μου, ξυπνούν τα περασμένα·
ξυπνούν αργά, σα μουσικές νεκρές από καιρό,
– σα μουσικές που χάθηκαν, και που τις λαχταρώ,
κι έρχονται πάλι, μαγικά κι ανέλπιστα, σε μένα·

πόθοι, παράπονα παλιά, νοσταλγικές φωνές,
λόγια βαθιά κι αξέχαστα, κι ωστόσο ξεχασμένα,
παράξενα χιμαιρικές αγάπες μακρινές.
όπως η φλόγα μιας αυγής, υψώνονται σε μένα!

Μι βρύση, τότε, μαγική, μου λύνεται ξανά,
και το τραγούδι ρυθμικο στα χείλη μου ανεβαίνει,
– ένα τραγούδι καθαρό, καθώς τα δειλινά,
που μέσα του λυτρώνονται, και ζουν οι πεθαμένοι...

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Το κάθε τι που πέρασε, για πάντα μ' έχει σκλάβο
 κι όσο γυρεύεις, Σήμερα, το Χτες να μου αφανίσεις,
 τόσο σ' εκείνο θα γυρνώ, και τόσο δε θα πάω
 να ζω στις αναμνήσεις...

Θαρρείς και κάτι, μόνιμα, μπροστά μ' είναι πεσμένο,
 και κρύβοντας, και σβήνοντας ολότελα το Τώρα,
 με κάνει να μη χαίρομαι, και μήτε να προσμένω
 καινούργια, τάχα, δώρα...

Σ' ό,τι ποθεί, και σ' ό,τι ζει, η ψυχή μου μένει ξένη,
 κι ούτε μπορείς, Φωνή της Ζωής, αλλιώς να τη δονήσεις,
 παρά θαμπά και μακρινά, σα μουσική που βγαίνει
 μεσ' απ' τις αναμνήσεις...

Της πεθαμένης της χαράς, έχει στερέψει η βρύση,
 κι ούτε γυρεύει θάματα, κι ούτε προσμένει δώρα,
 —κι ούτε μπορεί πια τίποτα να τη παρηγορήσει,
 παρά ό,τι ήταν ως τώρα...

ΕΡΙΝΥΕΣ

Παλιά τραγούδια μακρινά, χαμένα από καιρό,
 μες σε στιγμές αγγελικές ή μέσα στ' όνειρό μου,
 τώρα που, εντός μου, τίποτα δεν μένει πια γερό,
 το βράδυ που σας θυμηθώ μοιάζει με βράδυ τρόμου·

κι εσάς, που πάντα φύλαγα, για μια παρηγοριά,
 —σα μια στερνή και μαγική παρηγοριά δική μου,
 σας βλέπω, τώρα ξαφνικά, ν' αλλάζετε θωριά
 και να 'στε, απ' όλες τις πληγές, η πιο μαρτυρική μου!

Π' αυτό, σφαλώντας τη ματιά, πηγαίνω να χαθώ,
 μες στους πικρούς σας εμπαιγμούς και μες στις ειρωνείες,
 τώρα που τίποτα γερό δεν έμεινε κι ορθό,
 —τραγούδια μου, Ερινύες!...

2. úpadek

- Lapathiotis nečelil svému úpadku pomocí sarkasmu či pokrytectví, i ve stádiu vnitřního rozkladu si ponechal citlivé vnímání světa; sice věřil v milosrdnou sílu smrti, ale nikdy nedospěl do stádia krajního nihilismu jako např. K. Karyotakis

ΛΥΠΗΣΟΥ...

Λυπήσου εκείνους που πονούν,
βουβά κι ανώφελα, για κάτι,
και παίρνουν, για να λησμονούν,
της ζωής κάποιο άθλιο μονοπάτι.

λυπήσου αυτούς που έχουν χαθεί,
μες στη θλιμμένη ύπαρξή μας,
κι έγιναν αίνιγμα βαθύ,
μια και δεν είναι μεταξύ μας.

κι αυτόν, κι αυτόν που αναπολεί
τα περασμένα του λυπήσου:
μα όμως, ακόμα πιο πολύ,
τις ώρες της βαθιάς σιωπής σου,

λυπήσου αυτούς, που, μια φορά,
με φτερά ζούσαν, και τα χάνουν,
και δεν τους μένει άλλη χαρά,
παρά η χαρά πως θα πεθάνουν...

Η ΧΑΡΑ

La gioia e sempre sull'altra riva
Gabriele D'Annunzio

Πάντα κάτι με κρατεί
και με φέρνει πίσω,
στο καιρό μου κάθε τι
μου 'λεγε να ζήσω,

που όλα – σκέψεις μου κρυφές,
κι ό,τι ζει, στην πλάση,
δε μου θύμιζε μορφές,
που τις έχω χάσει,
κι όλα τ' άκουγα να λεν,
μ' έναν τρόπο πλάνο,
πως τ' αγάπησα και δεν
πρέπει να πεθάνω...

Τώρα, που όλα τα φτερά
σκόρπισαν της πλάνης
μου το λένε καθαρά:
Πρέπει να πεθάνεις!

Κι όσο πιο βαθιά κοιτώ
κάτω από τη σκέπη,
τόσο πιο καλά και το
μάτι μου το βλέπει.

Κι αν τυχαίνει κι ο νους να
κάνει σκέψηγν άλλη,
δε κρατεί πολύ, και να
πάλι αυτή προβάλλει...

...Μα όσο και στους ουρανούς
να 'ναι η μέρα μαύρη
κι όσα θέλησε ο νους,
να μη μπορεί να 'βρει,

κι όσο αν είμαστε πικρά,
τώρα, στερημένοι,
κάπου υπάρχει μια Χαρά,
και μας περιμένει...

ΠΡΟΣΜΟΝΗ

Τις βαριές τις ώρες που είμαι μόνος,
και δεν είναι γύρω μου κανείς,
που δεν είμαι παρά μόνο πόνος,
-περιμένω, Μάνα, να φανείς!

Κι όπως ήξερα όλες σου τις πράξεις,
πριν, σα ρόδο, σπάσεις και σαπείς,
σχεδόν ξέρω πώς θα με κοιτάξεις,
και τα λόγια, ακόμα, που θα πεις...

Ξέρω, ακόμα, πώς θα με χαϊδέψεις,
μ' έναν τρόπο τόσο τρυφερό,
που θα σβήσεις όλες μου τις σκέψεις,
που με βάραιναν, τόσο καιρό...

Κι άμα νιώσεις όλο μου τον πόνο,
τι μεγάλος είναι και βαθύς,
φτάνει τη ματιά μου να δεις μόνο,
-δε θα φύγεις... θα με λυπηθείς!

Τ' ΟΝΕΙΡΟ ΜΟΥ ΠΕΘΑΝΕ

Τ' όνειρό μου πέθανε, χθες αργά, το βράδυ.
Μόνος, τώρα, κι έρημος, τι μπορώ να πω;
Κι όμως, τ' ξερε καλά, το βαθύ του χάδι
πόσο τ' αγαπώ!

Μου κρατούσε συντροφιά, τις βαριές τις ώρες,
που τις τρέμει μοναχή, καθεμιά ψυχή,
μα όσο το 'χει δίπλα της, ας κυλούν οι μπόρες,
-δεν ανησυχεί!...

Τ' όνειρό μου πέθανε, χθες αργά, το βράδυ.
Πες, δεν έζησε ποτέ: μην τ' αναπολείς...
Μα ο καημός μου, που έχασα το θερμό του χάδι
Θε μου, είναι πολλές!

Κι όσο για τις άφωνα πονεμένες ώρες,
-ώρες δίχως όνειρο, σε μια ζωή πεζή,
τώρα, μόνο, το 'νωσα, πόσο είν' αιμοβόρες,
-τώρα, που δε ζει...

3. smrt

- téma smrti je v jeho poezii stále přítomno, postupem času se začíná objevovat i v milostných básních, nakonec v ní básník spatřoval jediné východisko

ΤΟΠΙΟ ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΟ

Έν' αλλόκοτο φεγγάρι, σαν ένα κομμάτι πάγου,
πεθαμένο και στημένο μες στη μέση του πελάγου,

μια βουβή μεγάλη ξέρα, πιο γυμνή κι από παλάμη,
μ' ένα γέρικο, θλιμμένο, τραγικό μικρό καλάμι,

κι ένας ίσκιος – ένα κάτι, που δεν ξέρω τι έχει χά—
σει,
κι από τότε φέρνει γύρα, μη μπορώντας να ησυ—
χάσει,

— παγωμένο, το χαμένο κι όλο φως εκείνο τρίο,
σιωπούσε, κι αγρυπνούσε, μες στη νύχτα, μες στο
κρύο...

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΜΑ ΠΟΥ ΠΕΦΤΕΙ...

Το βασίλεμα που πέφτει, μαλακό κι αργό σα χάδι,
 δεν είν' άγγελμα, μονάχα, των ονείρων που θα ρθουν:
 όλων όσων θα πεθάνουν είναι σύμβολο το βράδυ
 -κι όλων όσων θα χαθούν...

Είναι σύμβολο των όσων ο καιρός έχει μαράνει,
 κι όμως φεύγουν δίχως λέξη, μακρινά και σιωπηλά,
 που όλα τους, ως και το διάβα το λαμπρό τους,
 είναι πλάνη,
 που μας έκρυβε πολλά...

Είναι σύμβολο θλιμμένων, μελαγχολικών θανάτων,
 που κρυφό για πάντα, κάτι, μες στα χείλη κρατούν,
 -έρημων ψυχών, που πνίγουν τα πικρά παράπονά των,
 και μας αποχαιρετούν...

Είναι σύμβολο κι εκείνων που, αν και τόσο αγαπημένα,
 πιο νωρίς μας, ο καθένας, βιάστηκε ν' αναπαυτεί,
 που 'λεγα πως θα τους είχα για καιρό κοντά σε μένα
 -κι όμως έφυγαν κι αυτοί!

ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΟ ΝΥΧΤΕΡΙΝΟ

Τώρα που παίζει το βιολί, κι έχουμε πει τόσο πολύ,
 που μ' έναν έρωτα τρελό, σα να 'μαστε δεμένοι,
 σ' ένα συντρόφεμα ζεστό, βάνε ξανά, να ζαλιστώ,
 μες στ' όνειρό να κλειστώ – το μόνο που μου μένει.

γιατί, άμα λείπει το κρασί, και φύγεις, άξαφνα, και συ,
 και βουβαθεί και το βιολί, με το γλυκό βραχνά του,
 -μες στις καρδιάς μου το κενό, μεγάλο σαν το ουρανό,
 θ' ακούσω, πάλι, το βραχνό τραγούδι του θανάτου...

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ

Κι όταν θα ρθει η στιγμή, και πάλι,
να κατεβώ προς το βυθό,
χωρίς την πίστη, που έχουν άλλοι,
μα και χωρίς να φοβηθώ,

με την ψυχή που περιμένει
την ώρ' αυτή, σαν εραστή,
(τόσο είναι ταλαιπωρημένη,
και τόσο που έχει κουραστεί),

δε θα 'χω, να με συντροφέψει,
καμιά παρήγορη φωνή,
– μα θανατώνοντας τη Σκέψη,
που τώρα με δολοφονεί,

σαν ένα φέρετρο που κλείνει,
θα γείρω, πάλι, στο βυθό,
ζητώντας, μόνο, τη γαλήνη,
που είχα προτού να γεννηθώ...

ΘΑΝΑΤΟΣ

Η σάλπιγγα του Θριάμβου αργά σημαίνει,
για μια απάτη Πρώτη Παρουσία,
που μήτε θα μπορούσε, κι η εξημμένη,
ποτέ, να τη συλλάβει φαντασία!

Χρώματα και ήχοι, αρώματα, — ενωμένα
σ' ένα Μεγάλο φως, όλο Γαλήνη,
— κι ό,τι ποθούσα, τώρα πια, για μένα,
σαν ένα παραπέτασμα που κλείνει...

Τίποτα πια της γης δεν απομένει,
— κι ο Αρχάγγελος υψώνει τη Ρομφαία:
της γης η σκιά, για πάντα διαλυμένη,
μέσα σε μια Αλήθεια Κορυφαία!

...Κι όπως κυλώ στα βάθη του κενού μου,
σαν άστρο φλογερό στον άξονά του,
— δε νιώθω πια να ζει, παρά το Νου μου,
στην Απεραντοσύνη του Θανάτου...

- časté téma smrti v Lapathiotisových básních můžeme přičíst jeho velké přecitlivělosti – zraňovala ho smrt lidí, zvířat i rostlin stejně jako zánik věcí⁵⁰
- nejvíce se ovšem obával stárnutí, nedokázal se vyrovnat s chátráním těla⁵¹

ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΑ ΤΟΥ ΙΑΣΟΝΟΣ ΚΛΕΑΝΔΡΟΥ· ΠΟΙΗΤΟΥ ΕΝ ΚΟΜΜΑΓΗΝΗ.

595 μ.Χ.⁵²

Τὸ γήρασμα τοῦ σώματος καὶ τῆς μορφῆς μου
εἶναι πληγὴ ἀπὸ φρικτὸ μαχαῖρι.
Δὲν ἔχω ἐγκαρτέρησι καμιά.
Εἰς σὲ προστρέχω, Τέχνη τῆς Ποιήσεως,
ποὺ κάπως ξέρεις ἀπὸ φάρμακα·
νάρκης τοῦ ἄλγους δοκιμές, ἐν Φαντασίᾳ καὶ Λόγῳ.

Εἶναι πληγὴ ἀπὸ φρικτὸ μαχαῖρι.-
Τὰ φάρμακά σου φέρε, Τέχνη τῆς Ποιήσεως,
ποὺ κάμνουνε – γιὰ λίγο – νὰ μὴ νοιώθεται ἡ πληγὴ.

K. Kavafis

- přátelství s Kavafisem trvalo od jejich seznámení v Alexandrii roku 1917 až do Kavafisovy smrti roku 1933, Lapathiotis se postavil na jeho stranu v proslulém sporu řeckých intelektuálů o významu K. Kavafise a K. Palamase⁵³

50 Stratis, A. V.: *Πενήντα συν κάτι για τον Λαπαθιώτη: Α-Η, Ζωή και έργο*. [online]. 1995 [cit. 21. ledna 2013]. Dostupné z: < <http://www.sarantakos.com/liter/lapathiotis/sunkati1.html> >.

51 Stratis, A. V.: *Πενήντα συν κάτι για τον Λαπαθιώτη: Ν-Υ, Δύο-τρεις συναντήσεις*. [online]. 1995 [cit. 21. ledna 2013]. Dostupné z: < <http://www.sarantakos.com/liter/lapathiotis/sunkati3.html> >.

52 Kavafis, K.: *Απαντά τα ποιήματά*. Ed. Ilinskaya, S. Athina: Narkissos, 2003, s. 162.

53 Korfis, 1985, s. 36.

4. milostná dobrodružství⁵⁴

«Το να συμπαθεί κανένας» – παρατηρεί ο Λαπαθιώτης το 1928 – «τις αρετές ενός ανθρώπου είναι πολύ φυσικό και δεν σημαίνει κατά βάθος τίποτε εκείνο που είναι σοβαρό είναι ν' αρχίσει να συμπαθεί τα ελαττώματά του σ' αυτό το επικίνδυνο σημείο μπορεί ν' αρχίσει, ακριβώς, ο έρωας».⁵⁵

«Ποτέ μου δεν υποστήριξα ότι η ομοφυλοφιλία είναι κάτι το θεόπεμπο και ουρανοκατέβατο: εκείνο που υποστηρίζω πάντα είναι ότι – άσχετα με τα εξάισια διανοητικά ή καλλιτεχνικά αποτελέσματα που μπορεί να έχει, καρποφορώντας μέσα σε μιαν εξαιρετική ιδιοσυγκρασία, (πράγμα που μπορεί, επίσης, αξιόλογα να φέρει σε μιαν εξαιρετική ιδιοσυγκρασία και η ετεροφυλοφιλία), κατά τ' άλλα είναι κι αυτή επίσης μια υπόθεση ανθρώπινη, κανονική – ούτε περισσότερο βέβαια ηθική, αλλά ούτε και λιγότερο ασφαλώς φυσική, απ' όλες τις άλλες»⁵⁶

54 Stratis, A. V.: *Πενήντα συν κάτι για τον Λαπαθιώτη: Θ-Μ, Περί έρωτος*. [online]. 1995 [cit. 21. ledna 2013]. Dostupné z: <<http://www.sarantakos.com/liter/lapathiotis/sunkati2.html>>.

55 Ibid.

56 Ibid.

- Lapathtiotisovy vzťahy trvaly většinou krátkodobě – hledal v nich pouze únik a uspokojení fyzických potřeb
- velkou roli v jeho milostných básních hrají smysly – oči, dotyky, objetí

ΝΑΡΚΙΣΣΟΣ

Απόψε αγάπησα τα μάτια μου,
κοιτώντας τα μες στον καθρέφτη:
να 'ταν το φως, που, μες στην κάμαρα,
τόσο λεπτά κι ανάερα πέφτει;

Να 'ταν το ρόδο το απριλιάτικο,
που το 'χα βάνει στη γωνία,
να μην το δω να παραδίνεται
στη βραδινή την αγωνία;

Να 'ταν, αλήθεια, το τριαντάφυλλο,
που ξεψυχούσε στο ποτήρι,
— ή κάποιοι πόθοι που με παίδευαν,
και που είχαν απομείνει στείροι;...

το ρόδο που 'σβηνε, το πάθος μου,
το παραθύρι, που δεν κλείνω,
— ή μήπως επειδή σε κοίταξαν
τόσο πολύ, το βράδυ εκείνο;...

- v řadě básní se Lapathiotis o svých milostných dobrodružstvích vyjadřuje otevřeně a na svou dobu odvážně, v jedné z nich rozebírá nerovné společenské postavení svého vyvoleného

ΕΡΩΤΙΚΗ ΝΥΧΤΑ

Κλείσε το παράθυρο, μη βλέπουν οι γειτόνοι,
και την πόρτα σφάλισε και σβήσε το κερί.
Η αγκαλιά μου πύρωσε, σαν τη φωτιά, και λιώνει,
για σφιχταγκαλιάσματα κι όλο σε καρτερεί.

Έλα, μη μας βλέπουν λοξά οι ματιές τού κόσμου,
δος μου το χειλάκι σου, που είν' απαλό, νωπό.
Έχω κάτι ολόγλυκο, για σένα, απόψε, φως μου,
έχω κάτι ολόγλυκο, σα μέλι, να σου πω.

Έλα... πέσε πάνω μου και μην κοιτάς με τρόμο.
Το κερί μας έσβησε, δε μας θωρεί κανείς,
ξέχασε πως βρίσκονται κι άλλες ψυχές στο δρόμο,
κι έλα να κυλήσουμε σε πέλαγα ηδονής.

Έλα... ως τα μεσάνυχτα θα σε φιλώ στο στόμα,
έλα, κι είναι οι πόθοι μου τρελοί, τόσο τρελοί,
που το γλυκοχάραμα θα μας προλάβει ακόμα
στο πρώτο μας αγκάλιασμα, στο πρώτο μας φιλί.

Κι όταν σε ρωτήσουνε, τη χαραυγή, οι γειτόνοι,
για ποιο λόγο σφάλισες, –αχ, πες τους, να χαρείς,
πες τους, πως, στην κάμαρα, φοβάσαι σα νυχτώνει,
κι έπεσες και πλάγιασες νωρίς,– τ' ακούς; Νωρίς!...

ΤΟ ΑΠΛΟ ΠΑΙΔΙ ΠΟΥ ΕΓΩ ΑΓΑΠΩ...

Τ' απλό παιδί, που εγώ αγαπώ, δεν έζησε στα πλούτη,
δεν έχει τρόπους να φερθεί και μήτε να ντυθεί,
— μα 'ναι το πιο καλό παιδί, που μες στην πλάση τούτη,
μπορεί ν' απαντηθεί!

Δεν ξέρει γράμματα πολλά, δεν κάνει για σαλόνη,
τα ρούχα του είναι της δουλειάς, τριμμένα και παλιά,
— μα το μεγάλωσε το φως, αυτό που μεγαλώνει
τα ξένοιαστα πουλιά...

Κι άλλοτε μου 'τυχε ξανά στο διάβα κάποιου δρόμου,
να περπατήσω συντροφιά με διάφορα παιδιά,
— μ' αυτό, σεμνό και ταπεινό, βαδίζει στο πλευρό μου,
σα μια μικρή καρδιά...

Κι όταν των άλλων των παιδιών τα λούσα βλέπει πλάι,
κι αυτό δεν έχει πιο καλό κοστούμι να ντυθεί,
τότε γυρίζει τη ματιά και μου χαμογελάει,
να παρηγορηθεί...

- postupně se i v Lapathiotisových milostných básních začíná projevovat jeho úpadek a do jeho vztahů se vkrádá opotřebení

ΑΠΑΥΔΗΜΟΣ

Ήμουν μες στην αγάπη σου τόσον καιρό κλεισμένος,
μ' αυτό δε θέλω και να πω, πως μου ήταν φυλακή:
μα τι τα θες, όλα περνούν, ας μένει ίσαμ' εκεί·
θέλω να φύγω τώρα πια γιατί είμαι κουρασμένος...

Ίσως κανένας πιο τρελός, ή πιο βασανισμένος
να βρει σε σένα την παλιά χαρά, τη μαγική·
όσο για μένα δεν μπορώ, μου είν' αρκετό ως εκεί·
θέλω να φύγω τώρα πια, γιατί είμαι κουρασμένος.
Θέλω και πάλι να χαθώ στην πρώτη μου σιωπή,
να μη θωρώ, να μη γροικώ τι γίνεται τριγύρω.
να λησμονήσω ως και χαρά και αγάπη τι θα πει·

θέλω τα μάτια μου τα δυο να κλείσω και να γείρω,
—κι αφήνοντάς σε να χαθείς στα πέρατα του δρόμου,
να σ' έχω, τότε, συντροφιά, για πάντα, στ' όνειρό μου.

- Lapathiotisova otevřenost nešla ruku v ruce s dobou, v níž žil – roku 1910 byla zveřejněna jeho báseň *Κι έπινα μες από τα χείλη σου*, jež vyvolala značný rozruch v intelektuálních kruzích a bylo vydáno několik útočných článků na téma *Οσκαροναϊλδισμοί*⁵⁷

ΚΙ ΕΠΙΝΑ ΜΕΣ΄ ΑΠ΄ ΤΑ ΧΕΙΛΙΑ ΣΟΥ...

*Ίδου εἶ καλὸς ἀδελφιδὸς μου καὶ γε ὠραῖος πρὸς κλίνῃ
ἡμῶν σύσκιος, δοκοὶ οἴκων ἡμῶν κέδροι, φαντώματα
ἡμῶν κυπάρισσοι.*

ΑΣΜΑ ΑΣΜΑΤΩΝ, Α. 6, 16

Ki oi mperntédes ítan kókkinoi
ki ítan áspbro to krebáti,
ki ólo thólwne, ólo mélwne
to glukó glukó sou máti,

kai ta chéria sou plekóntonousan
sto korμί mou gýrw—gýrw,
ki épina méσ΄ ap΄ ta chéilia sou
glukián ácha san to mýro,

kai stalázane ap΄ ta chéilia sou
gluká lógia, san ta mýra,
ki ítan áspbro to krebáti mas
ki oi mperntédes san porfýra...

Έτσι, αγάπη μου, σε χόρτασα
ki έτσι, τη glukáda sou ípia
méσα στ΄ ánoμα agkaliásmata
στ΄ ánoμα ta kardiochtýpia,

57 Stratis, A. V.: *Πενήντα συν κάτι για τον Λαπαθιώτη: Θ–Μ, Περί έρωτος*. [online]. 1995 [cit. 21. ledna 2013]. Dostupné z: <<http://www.sarantakos.com/liter/lapathiotis/sunkati2.html>>.

κι απ' το μέλι ποθοπλάνταζε
το κορμί σου και τὸ μάτι
κι οι μπερντέδες ήταν κόκκινοι
κι ήταν άσπρο το κρεβάτι...

- další skandál propukl roku 1938 v průběhu Metaxasovy diktatury, kdy byla uveřejněna Lapathiotisova báseň *Επεισόδειο*, rozruch ukončil sám básník, když zaslal řediteli časopisu omluvný dopis spolu s pozměněnou poslední strofou básně⁵⁸

ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ

Μάτι δειλό, που σε κοιτάζει
 βαθιά, βουβά και σκοτεινά,
 κι έτσι πιστά, σα να σου τάζει:
 Θα σ' αγαπώ παντοτινά.

Ψηλό, λιγνό, τρελό για χάδι,
 δουλεύει σ' ένα μαγαζί.
 Το πήρα ένα Σάββατο βράδυ
 και κοιμηθήκαμε μαζί.

„27. IV. 1938

Αγαπητέ μου Τάκη,

Ἐπειδή μαθαίνω, μέ πολλή μου λύπη, τήν ἐξαιρετική συγκίνηση καί ταραχή πού προκάλεσε στή λογοκρισία τό ἐντελῶς, ἤ περίπου, ἤ καί καθόλου ἔστω ἀθῶο παιχνίδι – ὀκτάστιχο, πού μπήκε, ὡς αὐτόγραφο, στή συνέντευξή μου τῶν «Νεοελληνικῶν Γραμμάτων» κι ἐπειδή στούς κόλπους της περιλαμβάνονται παλιοί καί καλοί μου φίλοι καθῶς σύ και ὁ Μιχάλης ὁ Παπαστρατηγάκης κι ἄλλοι, ἴσως, πού δέν ξέρω καί τούς ὁποίους δέ θά ἤθελα, μέ κανένα τρόπο, νά κακοκαρδίσω, γι' αὐτό ἀποφασίζω ν' ἀλλάξω τόν τελευταῖο καί τον ἔνοχο στίχο του, ἔτσι ὥστε,

ἀποκαθαρμένος ἀπό τό βάρος τῶν φοβερῶν ὑπονοούμενων πού περικλείει, νά ἐμφανιστεῖ περισσότερο σύμφωνο μέ τό πνεῦμα τῆς νέας καταστάσεως.

58 Stratis, A. V.: *Πενήντα συν κάτι για τον Λαπαθιώτη: Θ-Μ, Περὶ ἐρωτος*. [online]. 1995 [cit. 21. ledna 2013]. Dostupné z: <<http://www.sarantakos.com/liter/lapathiotis/sunkati2.html>>.

Λάβε λοιπόν τήν καλοσύνη νά τούς ἀνακοινώσεις, ὅτι πρέπει νά διαβαστεῖ ἔτσι:

Ψηλό, λιγνό, τρελό γιά χάνδι,
δουλεύει σ' ἓνα μαγαζί.
Τό πήρα ἓνα Σάββατο βράδι
μά δέν πλαγιάσαμε μαζί!...

Δικός σου
Ναπολέον Λαπαθιώτης⁵⁹

- až na výjimky se Lapathiotis za svou sexuální orientaci nestyděl, netrpěl pocitem viny a otevřeně se k ní hlásil

---

59 Korfis, 1985, s. 42.

Forma

- existuje rozpor mezi formální stránkou Lapathiotisových básní, jež je převážně tradiční, konzervativní, a jeho úvahami o poezii, jež jsou na svou dobu inovátorské (např. automatické psaní, role podvědomí v umělecké tvorbě, užívání nepoetických, ryze prozaických prvků v básních, atd.)⁶⁰
- Lapathiotis byl zastáncem formální dokonalosti básní, jež neustále přepracovával, a to i po jejich vydání – často se proto můžeme setkat s několika verzemi té samé básně⁶¹
- v jeho pozůstalosti se našly tři básně napsány volným veršem z let 1911, 1912 (kdy byl volný verš ještě něčím neobvyklým, téměř avantgardním) a 1939⁶²

---

⁶⁰ Ibid. 85.

⁶¹ Ibid. 90.

⁶² Ναπολέων Λαπαθιώτης. *Τρία λίγο-πολύ αθησαύριστα ποιήματα σε ελεύθερο στίχο*. [online]. 1970 [cit. 21. ledna 2013]. Dostupné z: <<http://www.sarantakos.com/liter/lapathiotis/lapa-eleustix.html>>.

ΤΟ ΒΡΑΔΥΝΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ⁶³

Οι άνθρωποι, βέβαια, κάτι θα προσμένουν,
για να στέκονται έτσι ακίνητοι στο φως, και να κοιτάνε:
είναι κάτι παραπάνω από βέβαιο, πως κάτι θα προσμένουν...

Το φεγγάρι σκαρφάλωσε στα δέντρα, μ' ευκνησίεις πλανόδιου σχοινοβάτη
και κούρνιασε, στα μάτια μας αντίκρυ, σαν αφαιρεμένο.

Μ' ακρίβεια μαθηματική,
η νύχτα πιάστηκε απ' το φόρεμα της μέρας, κι η μέρα μας την έφερε ξανά,
στα μάτια μας αντίκρυ, σούρνοντάς τηνε ξοπίσω,
με την αιώνιαν αδιαφορία της,
για να μπορέσουμε να πλέξουμε τα ωχρά στεφάνια των ονείρων μας,
καν να τ' αποθέσουμε στο μέτωπό της...

Είμαι τόσο κουρασμένος,
που η λήθη ήρθε μοναχή της, και στέγνωσε
τη μνήμη μου, σαν πανί βρεμμένο, κι απλωμένο.
Εγώ δεν περιμένω τίποτα – τίποτα πια,
παρά την αύρα τη νυχτερινή,
να μου μαλάξει με τα δάχτυλά της, τ' άυλα και παρθένα δάχτυλά της,
των πόθων μου το νεκρωμένο το βυζί! Να δούμε...

Οι άνθρωποι, όμως, βέβαια, κάτι θα προσμένουν,
για να κάθονται έτσι ακίνητοι στο φως, και να κοιτάνε:
είναι κάτι παραπάνω από βέβαιο, πως κάτι θα προσμένουν,
που δεν έρχεται, – ή που ίσως και να ρθη (δεν είν' απίθανο,
δεν είν' απίθανο, καθόλου, να συμβή κι αυτό),
που ίσως και κάποτε να ρθη, – ποιος ξαίρει!...

– jako věrný stoupenec estetismu neviděl v umění žádný jiný účel než službu kráse,
byl zastáncem slavné věty Oscara Wilda: „*Η τέχνη είναι εντελώς ανωφελής.*“⁶⁴

63 Lapathiotis, N.: *Το βραδινό τραγούδι των ανθρώπων*. [online] [cit. 28. ledna 2013]. Dostupné z: <<http://www.sarantakos.com/liter/lapathiotis/bradinotrag.html>>.

64 Korfis, 1985, s. 87.

ΕΙΜΑΙ ΤΟΣΟ ΚΟΥΡΑΣΜΕΝΟΣ...

Είμαι τόσο κουρασμένος απ' τα λόγια τα ειπωμένα
κι απ' τα λόγια που θα πούμε, — κι απ' τους άλλους,
κι από μένα

κι απ' το κάλεσμα του στίχου, με το μάταιο λυρισμό,
που η ψυχή μου δεν ελπίζει παρά μόνο στο Λιμάνι
και στο σάλπισμα της Μοίρας, που μια μέρα θα σημάνει
τον Αιώνιο Γυρισμό!

Τότε, μόνο, λυτρωμένος απ' της γης την ιστορία,
μες στων κόσμων και στων άστρων την ατέρμονη πορεία,
φως ανέσπερο, χυμένο σε μian έξαλλη στροφή,
το Τραγούδι το Μεγάλο, που ποτέ δεν έχω γράψει,
το στερνό μου το Τραγούδι, — σα μια δόξα που θ'ανάψει
τότε, μόνο, θα γραφεί!...

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ ΣΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

I

Τ' όνειρο μου πια δεν είναι να χαρώ, μήτε να ζήσω,
μα να πω μια λέξη μόνο, σα μια φλόγα, —και να σβήσω.

Κι αν ακόμα ζω του κάκου, και γυρνώ στη γην απάνω,
μόνον ένα πια μου μένει, —να την πω και να πεθάνω...

Κι όμως ούτε αυτή τη λέξη δε μου δόθηκεν ακόμα
να την πω, —και μου παιδεύει την ψυχή μου και το στόμα.

Μήτε καν αυτή τη λέξη, την απέραντα θλιμμένη,
μήτε τρόπος να τη μάθω, μήτε χρόνος δε μου μένει.

Κι αφού τα άχαρά μου χείλη δεν την πρόφεραν ακόμα,
θα την πάρω —και σαν ξένοι, θα χαθούμε μες στο χώμα...

II

Μόνος ήρθα κάποιιο βράδυ, —κι ήσαν όλοι, γύρω μόνοι,
κι όλοι ξένοι, τραγουδάμε, μες στη νύχτα που σιμώνει

Κι όσο ζω, κι όσο μαθαίνω, τόσο νιώθω, αλίμονο μου,
το βαθύ και το μεγάλο κι απροσμέτρητο κενό μου!

Τη στιγμή του σταυρωμού μου και για μόνη συντροφιά μου,
μόλις ένιωσα τα χέρια που σταυρώσαν τα καρφιά μου...

Μόνος ήρθα, κάποιιο βράδυ, μόνος πόνεσα για λίγο,
μόνος έζησα του κάκου, —κι όπως ήρθα και θα φύγω.

Τ' είναι τάχα, για τους άλλους, ο χαμός ενός ατόμου;
—κι όπως ήρθα, και θα φύγω, μόνος μες στο θάνατό μου...